

FRESQO-TESTÉSEK.

A HÁZALÓ ZSIDÓ.

I.

(Vége.)

Áll a vásár; néhány iskatula ón, czin, réz vagy éppen tom-pakpiros, sárga, zöld papirosfenekzetre nehezült üvegfoglалványu gyűrű kápráztatja a kíváncsi pór' vigyorgó szemeit, s mohó vágy-gyal rohanja meg iparlovagunkat, ki jól tudván hogy természetben mi sincs használatlan, a falusi különben is pénzsztük világban nem igen válogat a csereczikk' minő- hanem csak mennyiségében; azon kivétellel: hogy míg a mogorva nép' nagy erejében bizakodólag tet-szése szerint félerőszakkal s majd ingyen válogat s kapkod, addig Abrisunk a kisebbeken gyakorolja torlásjogát. És ezen kis képecske nem utósó tárgyat szolgáltatna az annyira földicsőített természetjo-gokrul — miknek meghatározása aligha nem azonos az ököljogéval— értekezésre, melyekről annyi vizre s jégre vezető cikket volt már szerencsénk olvasni.

Esteledik. Gyérül a gyűrűsokadalom s a kapuban száj-tátva ácsorgó henye nép is beszállingózik. Batujába csömösözt cse-re-czikkeivel némi megelégedés közt akar távozni a szerencsétlen sze-rencsefi; mert ujjain úgy számítgata, hogy mégis csak van egy kis Rhebakja.

Férfiut éneklek s hadakat..., arma virumque cano' mond a la-tín fényszázadok' Vörösmartyja; én nem énekelhetek, mert az

istennők' legbájosbika nem mosolygott költész-kegyelmet felém, és csak a próza' egyszerű nyelvén regélek csatát, mely ha nem volt is olyan véres mint a mohácsi, de jogtalanabb tán a várnainál, még sem olyan elkeseredett azonban, millyet újonczliterátorok kecskebőr fölött szoktak csatázni, bár tintájokat vízzel ugyancsak föleresztek: de csata mégis, bár mintája csak olyannak, melyben ónos botok tánczolnak napbarnította fejeken és sarkantyutaréjjal fejtegetik a rostokat.

— Fogd meg, rivalgott egy szájjal a főnebb említett siheder-csoport, s e parancsszóra úgy kanyaríták körbe Abrisunkat, hogy a fordulat bármely hadgyakorlott ezrediznek (Zug) sem vált volna szögyenyére, s görcsös vendégmarasztók emelkedtek szűr s bunda alól, rézsutos arányban függők egy elhagyatott szegény zsidógyermek feje fölött, kinek ábrázatvonásai ép olyan színváltoztatatosan sötétültek, mint sirás és mosoly közt vonagló szederjes ajka.

— Keményítsd ki a pogányt, nem apádról maradt' vezérhangra, mit a bírófi, póriás negéddel, néhány sujtásos mesterszó' kíséretében ordított, halála' óráját vélte az üldözés' gyermeke ütni; de oh csodák' csodája! a mogorva nép hangos kacajra fakad s botjaikat csöndesen földre eresztik.

E megkegyelmezés azonban s az eléggé még ki nem elégített gunyéldelet kárpótlást követelt, miben minden áron részesülendők, míg ketteje' vas markai közt csak úgy récsegett ropogott Abrisunk' száraz karja: a többi szűrűj s bundaaljból sonka st. efféle maradványt húzott elő, s orra alá tartván a szenvedés' fiának: vagy engem ugye' jóltartod szárhagymán elsoványult lelkedet, vagy kiporoljuk széllal bélelt puszdírádat, szóla s másik kezök somfabotjuk' markolatán nyugvék.

Azon nádudvari támogatott s meszeletlen oldalú korcsmába — hol Abrisunk' apját, vagy akarta vagy sem, nem egy éji látogató tanítgatá a felebaráti szeretet' ime magasztos szabályaira: ha éhezik felebarátod adj ennie, s ha szomszédhozik adj innia; hol éppen akkor is, midőn első apai csók simult siránczó piczinyded ajkaira, egynél több becsületes atyafi keresgélte azt, mit oda nem tett — nem hatott még el azon divat, mely ősi szent hagyományok' megvetésével vásárol kelendőséget. Márton gazda — Abrisunk' apja — tudván hogy 'similis simili gaudet' megkeresztelé ugyan borát koronáztán vendégei' számára, krétája ritkán volt egyes lelkismeretével, s ha emberszeretetből előlegezett is gyapjura, mit megszorult la-

kosoktól fél áron zsarolt el, s apadóra 30—40 száztólival mázsált: de atyái' vallását, ősei' szertartását, dicséretére legyen mondva, betűről betűre, szórul szóra megtartotta s híven tisztelte. Így erős hitben növekedett Abrisunk, s ennek esküdt tántoríthatlan hűséget akkor, midőn az apai lak s evvel együtt az öreg Márton is, lángok' áldozarja levén, széles világnak indult.

Ezen hit szilárdítá őt most; s míg hite, vallásos érzelmei' erőszakos kicsufoltatása egyfelől keserű könyűkre fakasztá — mi elencei' élvezetét csak növelé — másfelől borzalom- s iszonyrázkodások közt fintorgatá hátraszegett fejét a tiltott eleségtől.

Most egy nem szokatlan jelenet' nézésére vagyok bátor kérni szép olvasónémat. A faluháztól — melly előtt osztóigazság' jelképe gyanánt tölgyfaderes terpeszkedik — két tisztos személy dőczög kifelé; egyikét szíjjas kék nadrág, rövid ujjas, fényes fekete pálczika után a falu érdemes öreg birajaként tisztelhetjük, a másiknak becsületes neve: kisbiró. Ugy látszik fölülemelkedtek a szűkkeblűség' tikasztó gőzkörén, idegen előttük a kasztafogalom, s megtanulták már a természeti törvénykönyv' jog- s személyegyenlőségről szóló czímét; mert karjaikat egymáséiba fonák: de haladási irányuk nem mindenben egyezik meg; mert míg az utóbbi kitartó béketűrőssel erőlködik előre nógatni a falu' vénjét, ez inkább hátra vagy oldalra sántít.

A malom' papramorgó hősei bajszpederítve suttogják, hogy biró uramnak szűk az utcza; én pedig azt hiszem: nagyon is tág, s a kisbiró' tiszte: széles utczában tájékozni az irányt, melly főnöke' lakára visz. Annyi bizonyos a dologban, mikép fontos tanakodásról jó, mert poharazás közt a bölcs tanács úgy végezte, hogy nótárus uram Isten' hírével odább állhat, nem levén többé alkalmas hivatalára, mivel már a pohár mellé nyul. Sokan ugyan a falu' nagyának is fölrótták, hogy gyakran tekintget kancsóba: de ő ezt részint a honi szorgalom' előmozdításaért, részint azért tevő, hogy rendőrségi törvényeinknek nagyobb tekintélyt szerezzen. Így okoskodék ugyanis: minél többet iszik, annál több bor kél el; minél több kél el, annál inkább veszik a bort; evvel aránylag növekedik ára, a szőlőművelés' becse s így a természetők' jólléte; és újra: minél többet iszik, annál többet kell fizetni; minél többet kell pedig fizetni, annál több birság rovandó a tilalomrontókra; minél több birság terheli ezeket, annál inkább ritkul a törvényszegők' száma q. e. d. Jól ütött-e ki ezen számítás? még bizonyosan nem tudhatni, annyi azon-

ban való: mikép ezen borphilosophia a testi büntetést is mind jobban háttérbe szorítja; tehát éljen bíró uram!

Alig pillanták meg utczasuhanczink a két tisztviselőszemélyt, ill a berek nád a kert, azonnal kerekét oldtak; Ábrisunk pedig könnyű szemekkel adott hálát Jákob' istenének, ki Dánielt sem engedé martaléku az oroszánbarlangban.

VARGA SOMA.

PESTI SALON' HETI SZEMLEJE.

— Nádorné ő fűnsége f. hó' 3-dik napján indult Ferencz Károly gőzösön Budáról Posonba, hol ő cs. magassága fűnséges férjével tölteni a telet. Kiséretében volt többi közt főudvarmesternője Forrayné ő exczellenziája.

— Özvegy császárné ő fűlsége, Carolina Auguszt a győri kisdédóvóintézet' számára 50 pengő forintot méltóztatott kegyelmesen ajándékozni.

— Pozsonban mult szombaton adatott Egressy G.' jutalmára, rendkívüli tetszés mellett 'Az országgyűlési szállások' című boházata Vachott Imre urnak. Nemzeti szinpadunkon mához egy hétre van kitűzve e mű' első adatása.

— Az országgyűlési almanach jövő novemberi vásárra fog okvetlen megjelenni; ugyanekkorra a Halászy ur szerkesztette 'Szivárvány' is elhagyandja a sajtót.

— A carrarai *) születésű derék Regenti ur Posonbul Pestre érkezett s gyönyörű mutatványait megkezdé. A világszerte ismert legkitűnőbb szobrokat szebb és hűbb másolatban alig lehetne látnunk. Közönségünk nagy érdekléssel kíséri e plasticai mutatványokat s a városi színház mindig tele van.

— Helyttan. Andrássy József ur, egészségi tekintetben tett utazásából szerencsésen, és (mit örömrünkre szolgál jelenthetni) kívánt egészségben visszaérkezett.

*) Carrara, mint tudatik, a legszebb fehér márvány s legelső szobroszok' hazája.